

CONVENTIE VAN BURGERS VOOR EEN FEDERAAL EUROPA

Waarom en Hoe?

*Dit is Europa. In de Griekse
mythologie was Europa
een jonge Prinses*

© mr. dr. Leo Klinkers
Co-auteur European Federalist Papers (EFP)
Co-oprichter Federal Alliance of European Federalists (FAEF)
Co-oprichter van de Stichting Conventie van Burgers voor een Federaal Europa
Juni 2018

Inhoudsopgave

1. FEDERALISME? VEEL MISVERSTANDEN DOOR ONWETENDHEID.....	3
1.1 WAT VINDEN BURGERS VAN EUROPA?	3
1.2 WELKE GROEPEN KUNNEN WE ONDERSCHIEDEN?	3
1.3 WAAROM IS HET VERSCHIL IN OPVATTINGEN UITERST MERKWAARDIG?	4
1.4 HOE VALT DIT TE VERKLAREN?	5
1.5 IS HET DAAROM GEEN TIJD OM EEN DOORBRAAK TE REALISEREN?	5
2. KEN JE KLASSIEKEN	6
2.1 AMERIKA TUSSEN 1776 EN 1787	6
2.2 DE CONVENTIE VAN PHILADELPHIA 1787	6
2.3 "NOTHING IS STRONGER THAN AN IDEA WHOSE TIME HAS COME" (VICTOR HUGO)	8
3. HOE Zouden WE DE VERENIGDE STATEN VAN EUROPA MOETEN OPRICHTEN?	11
3.1 VERGEET HET! HET IS AL ZO VAAK GEPROBEERD.....	11
3.2 MAAR ÉÉN AANPAK IS NOG NIET GEPROBEERD: DE CONVENTIE VAN PHILADELPHIA ALS 'BEST PRACTICE'	11
3.3 HOE MOET ZO'N CONVENTIE IN ELKAAR ZITTEN?	12
3.3.1 Wat is het aantal leden van de Conventie?	12
3.3.2 Welke fout mag men per se niet maken?.....	12
3.3.3 Wat is het profiel van de leden van de Conventie?.....	13
3.3.4 Wie selecteert de leden van de Conventie?.....	14
3.3.5 Zijn politici welkom als lid van de Conventie?.....	14
3.3.6 Wat is de taak van de Conventie?.....	16
3.3.7 Wat had de taak van de Europese leiders moeten zijn?.....	18
3.3.8 Hoeveel tijd is er nodig voor het uitvoeren van die taak?.....	18
3.3.9 Waar zou de Conventie moeten plaatsvinden?	20
3.3.10 Hoe verwerf je draagvlak voor de Federale Constitutie bij de Burgers van Europa?.....	20
3.3.11 Hoe stemmen de Burgers van Europa over het ontwerp Federale Constitutie?.....	22
3.3.12 Wie organiseert de Conventie?.....	22
4. WAT IS DE WERKWIJZE VÓÓR, TIJDENS EN NA DE CONVENTIE?.....	23
4.1 DOORLOOPTIJD VAN DE ACTIVITEITEN VOOR DE CONVENTIE	23
4.2 SELECTIE VAN DE LEDEN VAN DE CONVENTIE.....	23
4.2.1 Het maken van een Omgevingsanalyse en het vaststellen van de lijst van leden.....	23
4.2.2 Groslijst van potentiële kandidaten	23
4.2.3 Afvallers beschikbaar houden.....	24
4.2.4 Definitieve vaststelling datum Conventie.....	24
4.3 WERKZAAMHEDEN VAN DE LEDEN VOORAFGAANDE AAN DE CONVENTIE	24
4.3.1 Er zal gestudeerd moeten worden	24
4.3.2 Overleg met Ondersteuners en met Burgers.....	24
4.3.3 Indienen van verbeteringen van het ontwerp-Constitutie, de Memorie van Toelichting en de wijze van benaderen van het volk van Europa	25
4.4 WERKZAAMHEDEN VAN DE LEDEN TIJDENS DE CONVENTIE	25
4.5 WERKZAAMHEDEN VAN DE LEDEN NA DE CONVENTIE	26
4.6 WAT GEBEURT ER NA DE RATIFICATIE?	26
5. WAT KOST DE CONVENTIE EN WIE BETAALT HET?.....	27
5.1 'GEEN GELD, GEEN ZWITSERS': FUNDRAISING	27
5.2 VRIENDEN VAN DE CONVENTIE.....	27
5.3 VERANTWOORDING	27
BIJLAGE 1 PROTOCOL	28
BIJLAGE 2 GLOBAAL OVERZICHT KOSTEN	31
BIJLAGE 3 FINANCIËLE VERANTWOORDING	33

1. Federalisme? Veel misverstanden door onwetendheid

1.1 Wat vinden Burgers van Europa?

De meningen van Burgers in Europa zijn verdeeld. Sommigen vinden eenheid en verbondenheid binnen Europa onmisbaar. Zij begrijpen dat grensoverschrijdende samenwerking tussen staten noodzakelijk is omdat een aantal politieke en maatschappelijke kwesties de eigen landsgrens overschrijden. Terugkeren naar de oorlog-gedreven anarchie - in de zin van afwezigheid van grensoverschrijdend bestuur en daarmee steeds terugkerende oorlogen - tussen Europese staten zoals in de 18^e en 19^e eeuw is voor hen geen optie.

Anderen zien geen toegevoegde waarde in een verbindend Europa en zeker niet in de huidige Europese Unie. Die vinden zij een tandeloze tijger zonder democratische vertegenwoordiging; te veel uitholling van de nationale soevereiniteit van de lidstaten; te veel kunstmatig, bureaucratisch en angstig korte termijn beleid en het dichtens van gaten met gaten; te weinig invloed van burgers, maar wel van lobbyisten op de besluitvorming; straffeloos negeren van afspraken, overeenkomsten en regels; het handjeklap tussen lidstaten om zoveel mogelijk voordeeltjes voor de eigen staat te verwerven; het geldverslindende heen- en weer reizen van het Europese Parlement tussen Brussel en Straatsburg; het instandhouden van een frauduleus subsidiecircuits; de afwezigheid van een sluitend systeem van rekening en verantwoording; geen stevig fundament voor de Euro en niet in staat om krachtadig antwoord te bieden op externe dreigingen zoals bijvoorbeeld de immigratieproblematiek, terrorisme en aanmerkelijke verschuiving van machtscentra in de geopolitieke arena; speelbal van grootmachten in het spel van verdeel en heers.

Kortom, in hun ogen is Europees leiderschap een aaneenschakeling van verhaaltjes en praatjes zonder uitzicht op een staatkundige interventie van het kaliber 'I had a dream ....'

Sommige meningen zijn feitelijk correct. Andere meer emotioneel of moeilijk te bewijzen. Deze mix van deels juiste en deels onjuiste observaties maak het moeilijk om een verstandig gesprek te voeren over de toekomst van Europa.

1.2 Welke groepen kunnen we onderscheiden?

Wij kunnen de pro-Europagroepen verdelen in twee delen:

Federalisten: die zien een effectief en efficiënt Europa dat zorgt voor de gemeenschappelijke belangen, mits men erin slaagt om de noodzaak tot verbondenheid van staten binnen Europa federaal te organiseren. Net zoals de 28 andere federaties in de wereld die inmiddels 40% van de wereldbevolking huisvesten.

Niet-federalisten: die kiezen voor vasthouden aan de huidige Europese Unie, maar dan wel beter georganiseerd. Zij verwerpen een federaal Europa op basis van de opvatting dat een federaal georganiseerd Europa een superstaat zou zijn die de soevereiniteit, autonomie en culturele identiteit van de lidstaten vernietigt.

Daarnaast zijn er duidelijke anti-Europagroepen, ook te verdelen in twee delen:

Verklein de Europese Unie: laat minder lidstaten toe, verminder de bevoegdheden van de Europese Raad, herstel de grenzen tussen lidstaten en laat ze maar een beetje open.

Schaf de Europese Unie af: stop onmiddellijk met de EU en sluit de grenzen hermetisch. Terug naar de natiestaat van de 19^e eeuw.

1.3 Waarom is het verschil in opvattingen uiterst merkwaardig?

Als het bovenstaande min of meer correct is dan moeten we aanvaarden dat slechts een zeer beperkt deel van de Europese Burgers zou willen stemmen voor een federaal Europa. We zouden dan zelfs moeten erkennen dat minstens 90% een federaal georganiseerd Europa afwijst.

Maar wat zien we als we elke individuele Europese Burger de volgende vier vragen zouden stellen?

1. Wil je dat jouw land soeverein is en blijft? Het antwoord zal ongetwijfeld 99% ja, 1% weet niet en 0% nee zijn.
2. Denk je dat er maatschappelijke en politieke problemen zijn die we alleen maar door grensoverschrijdende samenwerking tussen landen kunnen oplossen? Dus, gemeenschappelijke belangen die een individueel land niet, of niet langer, in zijn eentje kan oplossen en alleen maar in samenwerking met andere landen? Het antwoord zou waarschijnlijk zijn: 85% ja, 10% weet niet en 5% nee.
3. Denk je dat een verbondenheid tussen lidstaten - in welke vorm dan ook - zou moeten beschikken over de bevoegdheid om maatregelen daadwerkelijk door te voeren? Ik denk dat het antwoord zal zijn: 95% ja, 4% weet niet en 1% nee.
4. Denk je dat een verbondenheid tussen lidstaten - in welke vorm dan ook - een democratische legitimatie zou moeten hebben? Zouden we verbaasd zijn als het antwoord zal zijn: 95% ja, 4% weet niet en 1% nee?

Deze uitkomst confronteert ons met een vreemde tegenstelling. Als we Europeanen vragen of ze een federaal Europa zouden willen dan zal zeker 90% krachtig protesteren.

Als we ze de vorige vier vragen stellen gaan hun antwoorden rechtstreeks in de richting van een keuze voor een federaal Europa omdat die antwoorden exact duiden op wat een federatie te bieden heeft.

1.4 Hoe valt dit te verklaren?

Er is maar één verklaring voor deze vreemde tegenstelling mogelijk: men weet niet wat federalisme is. Als 10% van de Europese Burgers enig besef heeft van de basiselementen van federalisme is het waarschijnlijk een ernstige overschatting van de werkelijkheid. In de vele jaren die ik aan dit onderwerp spendeerde is het mijn verdrietige ervaring dat zelfs een meerderheid van personen die zichzelf federalist noemen, niet kan uitleggen uit welke bouwstenen federalisme bestaat en waarom het superieur is aan het intergouvernementele EU-besturingssysteem dat langzaam maar zeker aan zijn eigen systeemfouten aan het bezwijken is.

In algemene zin heeft het volk van Europa geen kennis van de werkelijke aard van federalisme. Het weet niet dat juist een federaal staatsverband de soevereiniteit, de autonomie en de culturele identiteit van lidstaten bewaart en bewaakt. En democratische besluitvorming garandeert. Het weet niet dat een federaal orgaan alleen wordt opgericht om te zorgen voor een kleine en limitatieve lijst van gemeenschappelijke belangen die niet - of niet langer - door een individuele staat in zijn eentje kunnen worden behartigd. Door dit gebrek aan elementaire kennis laten Burgers zich wijsmaken dat een federatie een superstaat is die de soevereiniteit van de lidstaten vernietigt. Het tegendeel is waar. Niet alleen blijft alles wat lidstaten dierbaar is intact, zij krijgen er zelfs extra's bij zoals een betere bescherming van gemeenschappelijke belangen.

Het gebrek aan kennis over federalisme is ook om een andere reden curieus. Ik heb het tot nu toe alleen gehad over federalisme in de publieke orde. Die van de overheden dus. Kijken we naar de private sector dan is het ronduit verbijsterend dat geheel Nederland bedekt is met vele honderden private federaties. Om er slechts een paar te noemen: de federaal georganiseerde sport (NOC*NSF, inclusief de KNVB), de Ondernemersorganisaties (VNO-NCW) waaronder de zeer grote hoeveelheid Werkgeversorganisaties. Dat netwerk van private federaties raakt alle miljoenen Burgers van Nederland.

1.5 Is het daarom geen tijd om een doorbraak te realiseren?

We zitten dus met twee niet te rijmen tegenstellingen. Ten eerste. Er is een grote meerderheid van Burgers tegen federalisme, maar die meerderheid formuleert wensen die onlosmakelijk van federale huize zijn. Ten tweede. We hebben een Europees politiek systeem dat al 200 jaar weigert te federaliseren, maar wel een gigantische hoeveelheid federale organisaties in de private sfeer accepteert. Als men vóór een sterk en democratisch Europa is en de huidige regeringszwakte echt onder ogen ziet, dan is een doorbraak zeer noodzakelijk. Daarover gaan de volgende hoofdstukken.

2. Ken je klassieken

2.1 Amerika tussen 1776 en 1787

Terwijl de vrijheidsoorlog tegen Engeland nog woedde verklaarden 13 kolonies in Noord-Amerika zich op 4 juli 1776 onafhankelijk. Het centrale element van hun Declaration of Independence luidde: *"All sovereignty rests with the people"*. Daaraan koppelden zij enkele onvervreembare rechten, waaronder het recht om een regering te wijzigen of af te zetten als die niet goed voor haar burgers zorgde en onderdrukte.

Maar na 1776 ging het niet goed met die 13 voormalige koloniën. Ze vormden een confederaal staatsverband op basis van een verdrag, getiteld de *'Articles of Confederation'*. Een confederatie is een losse verbintenis tussen onafhankelijke landen, zonder veel verplichtingen en met het recht om op te stappen wanneer men daar zin in heeft. Het Confederal Congress als gelegenheidsparlement had niets in de melk te brokkelen. Men had geen geld, geen staand leger, geen buitenlandse betrekkingen. Maar er waren wel vijanden - Engeland, Frankrijk en Rusland - die mogelijk de pas bevochten vrijheid weer teniet konden doen. Elke staat experimenteerde op eigen houtje met het opzetten van een democratische bestuursvorm, maar zonder succes. Ze kregen onderling ruzie. Er ontstonden zelfs drie groepen die bereid waren elkaar te bevechten: de noordelijke, de zuidelijke en de enkele staatjes tussen noord en zuid.

De vergelijking met de Europese Unie ligt voor de hand. Anno 2018 heeft de verdragsrechtelijke basis van de EU - het Verdrag van Lissabon - geleid tot een situatie waarin een groep van Noord-Europese landen ruzie heeft met enkele Zuid-Europese landen over de status van de euro en met enkele Oost-Europese lidstaten over het migratiebeleid. En dan hebben we het nog niet eens over Brexit.

2.2 De Conventie van Philadelphia 1787

De toenemende spanningen tussen de 13 staatjes brachten James Madison, lid van het Confederale Congres, ertoe om een beroep te doen op George Washington die als de sterke man van die tijd nog steeds tegen Engeland vocht. Hij vroeg en kreeg toestemming om een groep wijze mensen bijeen te roepen om zich te beraden op de staatkundig rommelige, qua veiligheid gevaarlijke en qua inkomsten onhoudbare situatie van dat moment. Dat werd de beroemde Conventie van Philadelphia van 55 personen die tussen mei en september 1787 de staatkundige encyclopedie verrijkte met een geheel nieuw verschijnsel: een federale staatsvorm. Binnen twee weken gooiden ze het confederale verdrag - als oorzaak van hun falen als individuele staatjes - in de prullenbak en schreven zij een federale constitutie die daarna heeft gediend als

model voor andere staten waardoor op dit moment 40% van de wereldbevolking leeft in 28 federale staten. Behalve Europa, met dien verstande dat Duitsland, Oostenrijk en België zelf al federale staten zijn.

De Conventie loste een probleem op waar filosofen vanaf Aristoteles al mee worstelden: als alle soevereiniteit bij het volk rust, maar het volk niet in staat is elke dag voor zichzelf beslissingen nemen dan moet er dus een vorm van volksvertegenwoordiging worden georganiseerd. Maar hoe voorkom je dan dat die volksvertegenwoordiging - of toch weer een alleenheerser - het volk gaat onderdrukken? De oplossing bestond uit de volgende bestanddelen:

- Maak een (kleine) lijst van bevoegdheden voor gemeenschappelijke belangen, die niet (langer) door individuele lidstaten kunnen worden verzorgd. Hevel die bevoegdheden over naar een orgaan dat die bevoegdheden gebruikt voor het behartigen van die gemeenschappelijke belangen. Dat heet verticale scheiding van bevoegdheden.
- Zo ontstond het begrip 'gedeelde soevereiniteit'. Dat was al bekend binnen het denkwerk van de Duitse filosoof Johannes Althusius (protegé van de Oranjes) rond 1600, maar de Amerikanen slaagden erin om die gedachten concreet te maken in een Constitutie. De essentie hiervan is dat de lidstaten van een federatie nul komma nul soevereiniteit verliezen, maar er zelfs iets extra's bij krijgen, namelijk dat een ander democratisch gekozen orgaan voor hun gemeenschappelijke belangen zorgt.
- Voorts zorgde de Conventie van Philadelphia voor vernieuwing. Ze bouwde verder aan de reeds bekende trias politica, de scheiding van de drie machten, de wetgevende, de bestuurlijke en de rechtsprekende macht. Om daadwerkelijke scheiding te realiseren ontwierpen ze een ingenieus stelsel van checks and balances, constitutionele regels die ervoor zorgden dat nimmer een van de drie machten de andere zou kunnen overvleugelen.
- De Conventie realiseerde dit resultaat door enkele malen out-of-the-box te stappen. Hun opdracht - verstrekt bij wet door het Confederale Congres - was om de 'Articles of Confederation', dus het verdrag zelf, bij te werken. Door dat verdrag binnen twee weken weg te gooien pleegden ze een daad van niet geringe ongehoorzaamheid. Daar bleef het niet bij. Toen ze in september 1787 een Federale Constitutie gereed hadden legden ze die ter ratificatie voor aan het volk van de 13 staatjes en niet eerst aan het Confederale Congres. Nog erger: zij hadden zelf bepaald dat als de bevolking van 9 van de 13 staatjes akkoord zou gaan met dat ontwerp van een Federale Constitutie dan zou de Constitutie en daarmee de Federatie automatisch in werking treden. Na een half jaar hadden ze die 9 staten zover, en de rest kwam daarna over de brug. Medio 1789 hadden ze alle 13 getekend en groeiden uit tot de huidige 50 soevereine Verenigde Staten van Amerika, elk met zijn eigen parlement, regering, rechterlijke macht en stelsel van autonome beleidsdomeinen.
- Het proces van ratificatie werd begeleid door een drietal schrijvers - James Madison, Alexander Hamilton en John Jay. Zij schreven samen de beroemde 85 Federalist

Papers, tot op de dag van vandaag een gezaghebbende onderlegger ter verklaring van de constitutionele bedoelingen van deze founding fathers, de leden van de Conventie van Philadelphia.

- In de periode vanaf 1789 tot heden is die Federale Constitutie van slechts 7 artikelen aangevuld en gewijzigd door 27 Amendementen. Maar het is nog steeds de kleinste Constitutie. En die houdt niet minder dan 50 autonome staten bijeen.

2.3 “Nothing is stronger than an idea whose time has come” (Victor Hugo)

Ruim twee eeuwen na de creatie van het federale Amerika is Europa nog steeds geen federatie. Vele tientallen pogingen zijn ondernomen. Sterker nog: Engeland heeft vanaf 1803 een en andermaal geprobeerd om zijn Empire te federaliseren, inclusief landen van het Europese continent. Het heeft zelfs gestreefd naar een federale alliantie met de Verenigde Staten van Amerika, maar elke poging – ook die van Duitsland en Frankrijk in het Interbellum en de vele initiatieven vanuit Nederland na de Tweede Wereldoorlog – is steeds mislukt. Dat is temeer merkwaardig als men weet dat de succesvolle Amerikaanse federatie is gebaseerd op het gedachtengoed van toenmalige Europese filosofen. Kennelijk was de tijd niet rijp om in navolging van Amerika ook in Europa een federale staatsvorm te vestigen door het denkwerk van Europese filosofen serieus te nemen.

Het lijkt erop dat die tijd nu is aangebroken. Onder druk van externe oorzaken (terrorisme, migratie, klimaat/energie, handelsoorlogen, isolationisme VS, dreiging Rusland, Brexit, Euro zonder federale basis, verschuiving van geopolitieke verhoudingen naar een multipolair systeem, groeiende commerciële suprematie van China) is de EU aan het wankelen. Het Verdrag van Lissabon – het slechtste staatsrechtelijke document, dat ooit is geschreven in de geschiedenis van Europa – is bij lange na niet in staat om als besturingssysteem eenheid, verbondenheid en zorg voor gemeenschappelijke belangen te behartigen.

Vooraf niet nu oprukkend nationalistisch populisme binnen de Europese Unie en de opkomst van autoritaire regimes binnen de EU (Polen, Hongarije), maar ook op de rand van de EU (Rusland, Turkije) en de Verenigde Staten en China, de liberale democratieën van de Europese Unie zwaar onder druk zetten.

Het huidige intergouvernementele besturingssysteem is daar niet tegen bestand. Onder die druk valt het uiteen als gevolg van zijn systeemfouten. Een ernstige bestuurlijke crisis ligt voor de hand. En zo’n crisis is – hoe wrang het ook klinkt – voor politici de enige reden om te veranderen. Zolang het goed gaat is die behoefte afwezig.

Elk organisatorisch systeem vult zich met mensen van het principe ‘soort zoekt soort’. Het intergouvernementele bestuur dat in 1951 begon met de komst van de Europese

Gemeenschap voor Kolen en Staal heeft altijd federalisten als 'fremdkörper' afgestoten en intergouvernementalisten (regeren op basis van onderlinge beleidsafspraken) aangetrokken. Het kan niet worden ontkend dat het intergouvernementele besturingssysteem een zekere mate van vrede, veiligheid en welvaart heeft gebracht. Maar te weinig wordt beseft dat elk organisme, ook dit besturingssysteem, ooit aan het einde van zijn politieke levenscyclus komt. En nu is het zover. De voortekenen waren al duidelijk toen de uitkomst van het Grondwet-avontuur van Valéry Giscard d'Estaing in 2003 (waarover meer in Paragraaf 3.3.5) in 2009 uitmondde in het verderfelijke Verdrag van Lissabon. Dat was het begin van de langzame dood van de huidige Europese Unie, gemarkeerd door lidstaten die zich niet aan het Verdrag of nadere overeenkomsten wensten te houden, in een context van dreiging om op te stappen en de daadwerkelijke keus van het Verenigd Koninkrijk om te vertrekken.

Nu moeten er knopen worden doorgehakt. De meest voor de hand liggende - althans voor de gevestigde politieke orde - is bestendiging van het intergouvernementele besturen door weer een wijziging van het onderliggende Verdrag. Misschien door met een kleine Noord-Europese Groep van lidstaten verder te gaan en de Oostelijke en Zuidelijke een eigen koers te laten volgen.

In elk geval wijst de Sorbonne-speech van President Macron van september 2017 duidelijk in die richting. Hij bepleit - net als Premier Rutte - met overtuigende argumenten het belang van concentratie van een handvol gemeenschappelijke belangen die alleen vanuit één Europees perspectief kunnen worden behartigd. Dat is een perfect standpunt. Maar hij stelt vervolgens dat dit moet worden gerealiseerd door (weer) een wijziging van het Verdrag van Lissabon: dus een bestendiging van het intergouvernementele besturen en dat is extreem fout. Intergouvernementele samenwerking holt per definitie de soevereiniteit van de lidstaten uit. De enige staatsvorm voor het behartigen van een klein aantal gemeenschappelijke belangen met behoud van de soevereiniteit van de lidstaten is de federale staatsvorm.

En daar moet een federale Constitutie als fundament onder liggen. Uitvoering van de ideeën van Macron is hetzelfde als de stekker trekken uit de reeds zeltogende EU. Het zal de EU volledig doen sterven, tenzij de Europese leiders eens rustig een paar dagen gaan zitten om te leren hoe de systeemkracht van een federatie zich verhoudt tot de systeemfouten van het intergouvernementalisme.

Weinig kans: voor de Europese leiders is het verwerven van elementaire kennis inzake federalisme omgekeerd evenredig met de behoefte om er opinies op los te laten. Hun bereidheid om op dit punt te worden onderwezen acht ik nul.

In theorie is het denkbaar dat ze na 200 jaar Europees politiek mismanagement eindelijk doen wat men in Amerika al aan het einde van de 18^e eeuw deed: het

oprichten van de Verenigde Staten van Europa. Waarom? Niet alleen omdat het kan, maar ook en vooral omdat het moet. Het door nationale belangen aangestuurde EU-bestuur zal nimmer uitstijgen boven het huidige niveau van welvaart, veiligheid en rechtvaardigheid. Sterker nog: door externe ontwikkelingen zoals geopolitieke machtsverschuivingen, migratie, klimaatopwarming en terrorisme - om er maar enkele te noemen - gevoegd bij het uitbreiden van de EU met meer lidstaten die ook redenen hebben om zich niet te conformeren aan het Verdrag van Lissabon, gaat de EU een niet te dragen last torsen en ineenzakken.

U ziet dat ik kritisch ben op het vermogen van Europese politici om de behoefte om gemeenschappelijke Europese belangen gemeenschappelijk te besturen, maar niet in staat of niet bereid zijn om te leren dat tot dit doel alleen een federale staatsvorm geschikt is. Het politieke ambt is volgens mij het belangrijkste ambt ter wereld. Waar dat ontbreekt vallen samenlevingen uiteen. Maar na 40 jaar werken binnen overheden in diverse landen durf ik de stelling aan dat 'de politiek' - dus de manier waarop het politieke ambt dagelijks wordt vervuld - de oorzaak is van de grootste maatschappelijke problemen: 'de politiek' als veroorzaker, niet als oplosser van problemen.

De Europese Unie staat in brand. En die brand is van binnenuit ontstaan door een ernstige 'kortsluiting': het intergouvernamenteel besturingssysteem. Zonder een fundamenteel nieuwe 'bedrading' - een federaal besturingssysteem - brandt de EU als symbool voor de eeuwenoude behoefte tot Europese verbondenheid tot de grond toe af. Welke staatsman of staatsvrouw zal uit die as verrijzen? Of beter: zal deze ramp voorkomen?

Voor hen die graag meer willen weten verwijs ik naar de website <https://samenwereld.nl/federal-europe>. Daar staat alle informatie voor een elementair begrip van federalisering. Inclusief een video-cursus over de systeemfouten van het intergouvernamentele EU-besturingssysteem en de systeemkrachten van een federale staatsvorm.

3. Hoe zouden we de Verenigde Staten van Europa moeten oprichten?

3.1 Vergeet het! Het is al zo vaak geprobeerd

Vele federaliseringspogingen zijn sinds 1800 ondernomen. Zelfs - ik vermeldde dat reeds - door Engeland, vanaf 1803 tot juni 1940. Allemaal mislukt. Wie een beetje is ingewijd in dit thema weet dat er in de 19^e en 20^e eeuw vele conferenties pro-federalisering hebben plaatsgevonden. Het overheersende kenmerk daarvan was de dominantie van de politieke aanwezigheid. Het was zeker zo - vooral na de Eerste en na de Tweede Wereldoorlog - dat niet-politiek gebonden federalisten het vuurtje van Europees federalisme regelmatig oprakelden, maar het doofde steeds zodra het in handen van politieke partijen en nationale parlementen terecht kwam.

Dat wil niet zeggen dat sinds het Verdrag van Versailles van 1919, de afsluiting van de Eerste Wereldoorlog en de komst van de League of Nations, de beroemde maar toch snel weer vergeten Volkerenbond, binnen politieke partijen geen of weinig aandacht voor federalisme was. Onder de hoede van de in 1945 opgerichte Verenigde Naties werd het federalistische vuur ook binnen Nederlandse politieke partijen enige tijd brandend gehouden. Zo telde de ledenlijst van de in 1947 opgerichte Nederlandse Raad van de Europese Beweging, een overkoepelend samenwerkingsverband van een aantal op Europa gerichte organisaties, 29 leden van de Tweede Kamer en 11 uit de Eerste Kamer.

Maar steeds schrok men terug voor de stap om de zorg voor gemeenschappelijke Europese belangen waar te maken door nationale bevoegdheden te delen met die van een federaal orgaan. Toen in 1951 - op basis van het Schuman Plan van 1950 - de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) werd opgericht - een samenwerkingsverband van 6 landen op basis van beleid en dus niet op basis van statelijke deling van bevoegdheden - haalde menige politiek-gebonden federalist opgelucht adem: federalisering hoefde niet langer bepleit te worden omdat men ervan uitging dat het EGKS-intergouvernementele besturingsstelsel op den duur vanzelf zou evolueren tot een federaal systeem voor heel Europa. Een denkwijze die tot op de dag van vandaag nog bestaat binnen delen van het Europees Parlement: 'Als je maar vaak het onderliggende Verdrag wijzigt komt er vanzelf een federatie tevoorschijn'. Het tegendeel is waar: het verdrag wordt er nog zwakker door.

3.2 Maar één aanpak is nog niet geprobeerd: de Conventie van Philadelphia als 'best practice'

Eén poging tot federalisering van Europa is nog nooit gewaagd: de Conventie van Philadelphia - de 'best practice' - als benchmark nemen. Zet een kleine groep vakmensen bijeen om een federale constitutie te ontwerpen, deze ter ratificatie laten voorleggen aan het volk van Europa, zeggen dat die constitutie in werking zal treden als

de burgers van 9 lidstaten in meerderheid die constitutie aanvaardden en dan als federatie van tenminste 9 landen toetreden tot de EU. Of ervoor zorgen dat alle lidstaten meedoen, waardoor de EU kan plaatsmaken voor de Verenigde Staten van Europa.

Dus het antwoord op de vraag "Hoe zouden we de Verenigde Staten van Europa moeten oprichten?" luidt kort en bondig: door zoveel mogelijk hetzelfde pad te volgen van de Conventie van Philadelphia.

3.3 Hoe moet zo'n Conventie in elkaar zitten?

3.3.1 Wat is het aantal leden van de Conventie?

Die van Philadelphia telde maar 55 deelnemers. Ongeveer 20 uitgenodigde afgevaardigden van de diverse staatjes waren niet komen opdagen. Maar die kleine groep legde de basis voor wat uitgroeide tot het machtigste land ter wereld. En hun product - een Federale Constitutie - stond daarna model voor enkele tientallen andere federaties in de wereld die nu samen 40% van de wereldbevolking huisvesten.

Ik kies voor een Conventie van 56 leden: twee per EU-land. Het getal van 56 is voor mij een principiële zaak. Als 55 Amerikanen met de politiek-filosofische en staatkundige kennis van dat moment erin slaagden de constitutionele fundering voor de krachtigste federatie te ontwerpen dan moeten wij met 56 personen en met veel meer kennis - vooral ook van de mislukkingen - er zeker in slagen. Zo niet, dan zijn we geen knip voor de neus waard.

Maar de verdeling van 2 leden per EU-land is wat mij betreft een relatieve zaak. Als Engeland vertrekt komen er twee plekken vrij waardoor twee andere landen er eentje bij kunnen krijgen. Of één land zelfs die twee van Engeland. En als er in sommige EU-landen niemand voldoet aan het profiel om lid van de Conventie te kunnen zijn, dan valt het ritme van twee per land weg, zolang het getal van 56 maar overeind blijft.

3.3.2 Welke fout mag men per se niet maken?

Ik heb dit idee van een Conventie à la Philadelphia - en dus van een beperkt aantal leden - in de afgelopen jaren regelmatig naar voren gebracht. De reactie was steeds dezelfde: "Bij zo'n belangrijk onderwerp moet je toch zeer veel mensen betrekken? Je moet toch honderden, zo niet duizenden Europese burgers bij het ontwerpen van een federale Constitutie inschakelen, anders heb je geen draagvlak?" En meer van dergelijke goedbedoelde, maar slecht doordachte opmerkingen. Die worden overigens gevoed doordat op meer plekken in Europa - in september 2017 nog in de Sorbonne-speech van de Franse President Macron - het nut en de noodzaak van Burgerconventies wordt uitgedragen. In diverse varianten. Bijvoorbeeld meerdere

Conventies door heel Europa heen, of een hele grote met zeer veel deelnemers, gespreid over maandenlange werkzaamheden.

Meestal antwoord ik op dergelijke observaties met enkele vragen, zoals: "Zit je wel eens in een vliegtuig?" Het antwoord is altijd bevestigend, waarna ik vraag: "Heb je meegebouwd aan dat vliegtuig?" Uiteraard is het antwoord steeds ontkennend. Daarna is het een inkoppertje: "Je hebt niet meegebouwd aan dat vliegtuig en je weet dat vliegtuigen uit de lucht kunnen vallen. Toch stap je erin? Waaraan ontleen je je draagvlak?" Dat is meestal voldoende om duidelijk te maken dat het maken van een belangrijk product - in dit geval een Federale Constitutie voor Europa ter bescherming van de gedragsalternatieven van ruim 500 Europeanen - een zaak voor professionals is. Voor vakmensen. Dus met een verbod om er amateurs of zelfs beunhazen bij te betrekken.

Betekent dit dat er niet gewerkt zou moeten worden aan draagvlak onder de Europese bevolking voor een Federale Constitutie? Integendeel. Als schrijver van *'Beleid begint bij de Samenleving. Een zoektocht naar de menselijke maat'*, is het me sinds 1970 bekend dat het verwerven van draagvlak net zo belangrijk is als het maken van een professionele Federale Constitutie. Maar dat moet je anders organiseren. Ik kom daarop terug in Paragraaf 3.3.10 en in Hoofdstuk 4.

3.3.3 Wat is het profiel van de leden van de Conventie?

Nu dan dat profiel van de 56 leden van de Conventie. Het gaat hierbij niet om het profiel per lid, maar om het profiel van noodzakelijk aanwezige kennis in de totale Conventie. Die 56 leden moeten met elkaar borg staan voor de aanwezigheid van drie kenniscomplexen: a) kennis van elementair federalisme en haar geschiedenis, b) van constitutioneel recht en wetgevingstechniek, en c) van een handvol gemeenschappelijke belangen zoals de zorg voor een Europees defensiebeleid, buitenlands beleid, financieel-economisch beleid, klimaat- en energiebeleid, immigratiebeleid, harmonisatie van belastingen en enkele andere belangen die niet door individuele lidstaten kunnen worden behartigd en daarom de reden zijn om een Federatie op te richten.

Dat laatste kenniscomplex, de aanwezigheid van kennis van enkele specifieke beleidsdomeinen, is nodig omdat de Federale Constitutie een Memorie van Toelichting moet hebben. In de artikelsgewijze toelichting dient duidelijk te worden vermeld voor welke gemeenschappelijke belangen de federatie wordt opgericht.

Hierbij is het belangrijk te vermelden dat de gemeenschappelijke belangen (common interests) door de Conventie slechts globaal worden ingevuld. Die limitatieve lijst dient als context en wordt op een later tijdstip - in democratisch verband - beleidsinhoudelijk verder ingevuld op basis van politieke onderhandelingen tussen de partijen die het

parlement gaan bevolken. De Conventie concentreert zich in eerste instantie op de besturing van Europa, de constructie van het federale systeem. Dat is een taak en zaak van het volk conform het beginsel "Alle soevereiniteit rust bij het volk". Het zal en mag niet gebeuren dat de Conventie wordt overheerst door beleidsinhoudelijke discussies. Dat is een taak en zaak van politieke afweging. Inhoudelijke invulling van de federale beleidsdomeinen hoort thuis in het federale Europese Parlement.

Er is nog een ander profiel dat aandacht vraagt: de man-vrouw verhouding in de Conventie. De verdeling moet 50-50 zijn. Dat zal niet eenvoudig zijn, omdat Europa geen traditie heeft om de evenredige aanwezigheid van vrouwen in topfuncties als een vanzelfsprekendheid te zien en dus ook recht-evenredig te organiseren.

3.3.4 Wie selecteert de leden van de Conventie?

De selectie van de 56 leden van de Conventie vindt plaats tussen Europese federalisten. Die bevinden zich overal in Europa en kennen elkaar. Met hen organiseren de organisatoren van de Conventie een zogeheten Omgevingsanalyse. Dat is maken van een analyse om vanuit de drie genoemde kenniscomplexen die mannen en vrouwen te vinden die potentiële leden van de Conventie zouden kunnen zijn. Daaruit worden 56 personen geselecteerd.

Er blijven dan waarschijnlijk vele potentiële leden over. Die worden verzocht beschikbaar te zijn als ondersteuning van degenen die als lid van de Conventie zullen optreden. Daarover meer in Hoofdstuk 4.

3.3.5 Zijn politici welkom als lid van de Conventie?

Het antwoord is: nee, tenzij..... Politici hebben 200 jaar de tijd gehad om van Europa een federatie te maken. De politiek-filosofische en constitutionele kennis was er, het voorbeeld van Amerika ook. Door dit na te laten zijn ze - gerekend vanaf de Franse Revolutie van 1789, twee jaar na de creatie van de Amerikaanse federale constitutie - schuldig aan de dood van honderden miljoenen soldaten en burgers. En aan miljarden schade aan natuur, milieu, roerende en onroerende zaken. Dus ze kunnen alleen als lid worden aanvaard als ze bovenmatig voldoen aan een van de drie zojuist genoemde kennisvereisten. En dus niet in hun hoedanigheid van politicus.

Het argument dat je de politici van vandaag niet kunt verwijten wat hun soortgenoten vanaf 1789 hebben nagelaten en misdaan gaat niet op. Ik verwijs korthedshalve naar het gebrek aan kennis en politieke moed van de huidige EU-leiders, vooral ook van de leden van de Europese Raad.

Het standpunt om politici qualitate qua - dus in hun hoedanigheid als politicus - te weren heeft naast de genoemde oorzaak van 200 jaar falen nog twee andere oorzaken.

De eerste komt voort uit de verkeerde opzet van de Europese Conventie (februari 2002-juli 2003) onder leiding van de Franse staatsman Valéry Giscard d'Estaing. Deze Conventie was geboden krachtens de Verklaring van Laken van 2001, gebaseerd op de vragen hoe het met de Europese Unie verder moest, welke verbeteringen nuttig en noodzakelijk waren en vooral ook welke geopolitieke positie de Unie zou moeten ambiëren. De Conventie moest leiden tot nieuwe tekst ter vervanging van alle bestaande Europaverdragen, goed voor een nieuwe Europese Unie met een flexibel bestuur en geschikt voor uitbreiding tot wel 25 - of meer - lidstaten. Het product van de Conventie zou daarna worden beoordeeld in een Intergouvernementele Conferentie en na eventuele wijzigingen vastgesteld door de Europese Raad van staatshoofden en regeringsleiders.

En toen ging het fout.

- Aan de Conventie namen niet minder dan 217 personen deel: vertegenwoordigers van de lidstaten, de nationale parlementen, het Europees Parlement en de Europese Commissie; vertegenwoordigers van 13 landen die in de wacht zaten om lid van de EU te mogen worden; afgevaardigden van diverse Europese instellingen en maatschappelijke organisaties zoals werkgevers- en werknemersorganisaties, niet-gouvernementele instellingen, vertegenwoordigers van universiteiten. Een dergelijk aantal leden, gevoegd bij hun nationale achtergronden en institutionele belangen staat borg voor een ratjetoe van politieke folklore en het veiligstellen van eigen belangen in plaats van denken vanuit een Europees belang.
- De bedoeling was een document voor een Ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa. Een verkeerde combinatie van woorden: een oxymoron, woorden die in dezelfde zin niet bij elkaar horen. Je maakt een verdrag of je maakt een grondwet. Weinigen beseffen dat ook dit een systeemfout is die aan de voorspelbare ondergang van de Europese Unie ten grondslag ligt.
- Na zestien maanden - door nationale en private belangen gedreven - overleg werd het eindproduct - aanvaard door 209 van de 217 leden - voorgelegd aan een Intergouvernementele Conferentie van vertegenwoordigers van de regeringen van de toenmalige lidstaten en van de staten die zouden gaan toetreden.
- Deze Intergouvernementele Conferentie werkte eraan van oktober 2003 tot juni 2004, waarna de Europese Raad op 18 juni 2004 er een finaal besluit over nam. Het Verdrag, aangeduid als een Grondwet (sic), werd op 29 oktober 2004 in Rome ondertekend door de staatshoofden en regeringsleiders van 25 lidstaten.
- Toen moest nog de ratificatie per land plaatsvinden. Voor tien landen, waaronder Frankrijk en Nederland, gold dat dit moest gebeuren via een referendum. De geschiedenis is bekend. In Frankrijk en Nederland (2005) wees men bij referendum de Grondwet af.
- Vervolgens is er enkele jaren politiek gesleuteld aan de verworpen tekst. Dat leverde in 2007 het Verdrag van Lissabon op, in werking getreden in 2009. Zonder meer het slechtste juridische document dat ooit in Europa is gemaakt. Een juridisch student

die zoiets in zijn scriptie zou zetten zou meteen het 'consilium abeundi' ontvangen: het advies om te vertrekken.

We stuiten hier op een onbegrijpelijk aspect van menselijk gedrag. De meeste mensen vinden het normaal dat alles wat er wordt gemaakt - of het nou een brood is, of een huis, of een auto, of een raket, of een computer - door vakmensen moet worden gemaakt. Ze kopen het omdat het draagvlak voor die beslissing is gebaseerd op de wetenschap, of de aanname, dat er geen amateurs of beunhazen aan het werk zijn geweest.

Een systeemfout is zo ernstig dat het systeem vroeg of laat, langzaam of snel, explodeert of implodeert. En dat is nu het geval met de Europese Unie. Men vindt het volkomen normaal dat het intergouvernementele besturingssysteem - vervat in het Verdrag van Lissabon - is gemaakt door amateurs en beunhazen. En nu verbaast men zich dat dit systeem aan het imploderen is.

Daarom: de qualitate qua regel - in de zin van politici laten meedoen aan de compositie van een staatkundig document van de hoogste orde, alleen omdat ze politicus zijn - is een fout van de hoogste orde. Kennis, kennis en nog eens kennis moet de basis zijn van de staatkundige fundering van voor welvarend, veilig en rechtvaardig leven in Europa.

Mijn tweede reden om politici in hun hoedanigheid van politicus te weren zit als volgt in elkaar. Nadat ik samen met Herbert Tombeur (en gastauteur Fernand Jadoul) tussen Augustus 2012 en Mei 2013 de European Federalist Papers had geschreven organiseerden wij een Burger Conventie in november 2013 in Boekarest. Samen met de Jean Monnet Association in Boekarest hadden we alles voor elkaar: agenda, protocol, deelnemers, transport, logies, catering en een prachtige zaal in het Paleis van het Parlement van Roemenië. Uiteindelijk ging het niet door wegens onvoldoende financiële ondersteuning van, aan de EU-politiek gelieerde, organen.

3.3.6 Wat is de taak van de Conventie?

De Conventie van 56 leden heeft tot taak het verbeteren van de Federale Constitutie die Herbert Tombeur en ik in de genoemde European Federalist Papers hebben ontworpen. Het is een ontwerp van slechts 10 artikelen. Drie meer dan de Federale Constitutie die de Conventie van Philadelphia maakte.

Wij namen die Amerikaanse Constitutie als de best practice - ons benchmark. Niet om het te kopiëren, maar om het om te werken tot een Constitutie voor een Federaal Europa. Wij verbeterden een aantal onderdelen van de Amerikaanse omdat naar de huidige Europese politieke en maatschappelijke verhoudingen verbeteringen mogelijk waren. Wij verwerkten diverse aspecten van de 27 Amendementen die in latere jaren

aan de Amerikaanse Constitutie zijn toegevoegd. En we brachten er ook elementen in van directe democratie uit de Zwitserse Federale Constitutie.

En toch omvat ons ontwerp-Constitutie niet meer dan 10 artikelen. Meer is niet nodig om 28-plus landen in een Europese Federatie bijeen te houden, onder de garantie van behoud van hun soevereiniteit, autonomie en culturele identiteit.

Een Constitutie van slechts 10 artikelen is uit een oogpunt van zorgvuldige wetgevingstechniek niet alleen een praktisch argument. Het is tevens een principiële uitgangspunt. Bij het maken van wetgeving geldt één allesbepalend criterium: regel alleen algemeen verbindende voorschriften. Hoe meer partijen door wetgeving worden geraakt, hoe meer noten ze op hun zang hebben, hoe meer ze allemaal zaken geregeld willen zien vanuit hun eigen belangen, hoe meer uitzonderingen ze op de algemeen verbindende regels eisen, hoe kleiner het aantal gemeenschappelijke belangen en dus hoe kleiner het aantal te maken regels: maak daarom alleen de regels waarvan alle belanghebbenden vinden dat ze verbindend moeten zijn voor allemaal.

Het Verdrag van Lissabon is juist het tegengestelde. Het omvat met zijn twee subverdragen meer dan 400 - vaak tegenstrijdige - artikelen, plus een verbijsterende hoeveelheid uitzonderingen op de algemene regels om bepaalde lidstaten een plezier te doen. Daarom dient dat Verdrag slechts een opeenstapeling van nationale belangen, niet één Europees belang. De manier waarop in de afgelopen jaren sommige EU-landen de regels van het Verdrag aan hun laars laptten - omdat ze niet hun nationale belangen dienden - zegt voldoende.

In de afgelopen jaren zijn Tombeur en ik regelmatig bekritiseerd. De kritiek betrof meestal twee verschillende onderwerpen.

Ten eerste: "Waar halen jullie het lef en de kennis vandaan om met zijn tweetjes een ontwerp van zoiets groots als een Europese Federale Constitutie te maken?" Het antwoord luidt: "Kan een bakker brood bakken? Constitutioneel recht is onze achtergrond. Gezaghebbende voorbeelden van ijzersterke Federale Constituties liggen voor onze neus. En wij hebben jarenlange ervaring in de praktijk van diverse overheden. Als wij op basis daarvan niet in staat zouden zijn om een nog betere Constitutie te maken dan de Amerikaanse zouden we ons juridische diploma moeten teruggeven."

Ons ontwerp is prima. Maar wij weten drommels goed dat het altijd beter kan. Daarom is het de taak en opdracht van de Conventie van 56 leden om ons ontwerp te verbeteren. Anders gezegd: de Conventie begint niet van voren af aan bij nul, maar heeft ons ontwerp als onderlegger om er een nog betere Constitutie van te maken.

Ten tweede: "Waarom kopiëren jullie de Amerikaanse Constitutie." Ons antwoord luidt: "Als je dit durft te vragen blijkt dat je dat ding dus niet hebt bestudeerd. Hou nu je mond, ga zitten en begin te studeren. Kom over een paar weken maar terug om dit gesprek voort te zetten."

3.3.7 *Wat had de taak van de Europese leiders moeten zijn?*

Het op ongezouten manier pareren van deze twee ondoordachte kritische bejegeningen heeft een achtergrond die wij aan het begin van onze European Federalist Papers hebben toegelicht. In de New York Times van 9 januari 1999 stond een artikel van Robert A. Levine, topfunctionaris in de federale overheid van Amerika, getiteld 'What the EU needs is a copy of the Federalist Papers'. Hij poneerde die stelling bij de start van de Economische en Monetaire Unie, met de Euro als gemeenschappelijke munt. Levine legde uit dat Europa bij dit streven naar een volledige Europese integratie enkele nuttige lessen zou kunnen leren van Amerika. Waaronder het advies om het Euro-systeem te funderen op een federale grondslag. Zonder een dergelijk fundament achtte hij de Euro te kwetsbaar. Welnu, dat hebben we geweten toen in 2008 de bancaire en de daaropvolgende economische crisis uitbrak.

Daar komt nog iets bij. Kijk eens naar Paragraaf 1.5 van het Jaarverslag over 2012 van De Nederlandse Bank. In een paar pagina's wordt op een heldere manier uitgelegd waarom het federale systeem van Amerika - wél - in staat was om die crisis in Amerika onder controle te krijgen. Als de verantwoordelijke EU-politici in 1999 het waardevolle karakter van Levine's advies ter harte hadden genomen zouden we de ernstige beschadiging van de EU-economieën - en de voor sommige landen dramatische bezuinigingen - hebben kunnen beperken. Door hun schuldige nalatigheid hebben ze geen recht van kritiek op ons die uiteindelijk hebben gedaan wat zij als verantwoordelijke leiders ten onrechte hebben nagelaten: alsnog de European Federalist Papers schrijven als onderlegger voor een Federale Constitutie.

Ook degenen die voortdurend de stelling betrekken dat de Euro een mislukking is zouden zich beter moeten informeren. Ook zij hebben advies van Levine kennelijk niet gezien of op waarde geschat. Het is niet de munteenheid Euro die zwak is, maar het ontbreken van een federaal fundament onder de Euro. Een poging daartoe bij het Verdrag van Maastricht in 1992 mislukte door persoonlijke tegenstellingen tussen onze Premier Lubbers en de Bondskanselier Kohl die Mitterrand (tegenstander van federalisering) nodig had in zijn streven om Oost- en West-Duitsland te verenigen.

3.3.8 *Hoeveel tijd is er nodig voor het uitvoeren van die taak?*

De Conventie hoeft slechts een week te duren, van maandag tot en met vrijdag. De dagindeling is als volgt:

Maandag: aankomst van de leden, vervoer naar het hotel, een gezamenlijk diner en bespreking van het werk voor de komende dagen.

Dinsdag: de leden nemen bij meerderheid een besluit over de inhoud van elk van de tien artikelen: vijf in de ochtend en vijf in de middag. Een en ander is van tevoren grondig voorbereid. Daarover handelt Hoofdstuk 4. Nogmaals: het gaat om algemeen verbindende artikelen die slechts één belang dienen: het Europese belang door middel van de zorg voor een limitatieve lijst van gemeenschappelijk belangen van de lidstaten. Er is geen ruimte voor opname van nationale belangen, laat staan voor uitzonderingen. Het getal van 10 artikelen wordt niet overschreden. Iedereen kan enkele honderden artikelen bedenken. Maar het gaat om het betrachten van discipline die zich het beste laat uitdrukken met het Duitse gezegde: "In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister", de onvergetelijke zin waarmee J.W. von Goethe in 1802 duidelijk maakte wat een leerling heeft te doen als hij zelf leermeester wil worden.

Woensdag: de leden nemen bij meerderheid een besluit over de inhoud van de Memorie van Toelichting op het ontwerp-Constitutie. Dat betreft een Algemene Toelichting, alsook een Artikelsgewijze Toelichting. Die ontbrak in 1787 bij het ontwerp van de Amerikaanse Constitutie. Dat gemis werd daarna voor een belangrijk deel verholpen door de reeds genoemde Federalist Papers van Madison, Hamilton en Jay. In die 85 Papers legden ze uit - en verdedigden ze - wat de Founding Fathers bedoelden met de 7 artikelen van de Constitutie. En nog steeds gelden die Federalist Papers als een bruikbare onderlegger als het Supreme Court voor de vraag staat hoe sommige kwesties op een correcte manier moeten worden beoordeeld. Zonder een goede Memorie van Toelichting is het voor rechters moeilijk om een zogeheten 'teleologische' benadering toe te passen. Dat is: nagaan wat de oorspronkelijke wetgever bedoeld zou kunnen hebben met bepaalde regels. De European Federalist Papers bevatten uiteraard al een Memorie van Toelichting op het ontwerp van de Constitutie, maar het kan altijd beter.

Donderdag: op deze dag beslissen de leden op welke manier het ontwerp van de Federale Constitutie voor Europa zal worden voorgelegd aan de Burgers van Europa met het doel en verzoek om dat ontwerp te ratificeren. Dit komt in Hoofdstuk 4 nader aan de orde.

Vrijdag: op de laatste dag verwelkomen wij vertegenwoordigers van politieke organen - hetzij van de EU, hetzij van lidstaten. Ook pro-Europa instellingen, vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, kennisinstituten en media zijn welkom. Met enkele key-note sprekers en een paneldiscussie zullen ze over de uitkomsten van de Conventie worden geïnformeerd. De Conventie eindigt vrijdag.

Deze 'marsorder' maakt duidelijk dat het geen Conferentie is met sprekers die zich lekker uitleven en een publiek dat zich zit te vervelen, maar een Conventie waarbinnen elke deelnemer hard werkt aan een succesvol resultaat. Geen speeches, geen verklaringen, geen vertegenwoordiging van nationale belangen. Daar hebben we de afgelopen 70 jaren al genoeg van gezien en gehoord. Het gaat om het finaliseren van de tekst van het concept van een Federale Constitutie, haar Memorie van Toelichting en de manier waarop de Burgers van Europa worden bediend.

3.3.9 Waar zou de Conventie moeten plaatsvinden?

Mijn voorkeur gaat uit naar Den Haag. Dus in Nederland. Met zijn Vredespaleis en diverse Internationale Hoven en Tribunalen is de residentie van Nederland de juridische hoofdstad van de wereld. Bovendien heeft Nederland tot aan de jaren negentig van de vorige eeuw vaak meegedacht en meegewerkt aan het federaliseren van Europa. Ook al is federalisme op dit moment geen dankbaar onderwerp van gesprek in Nederland, het zaad zit nog steeds in de bodem en zal ontkiemen, net zoals het zaad in de grond van woestijnen gaat bloeien zodra er een stevige regenbui overheen gaat. Gesprekken over een geschikte locatie in Den Haag zijn gaande.

3.3.10 Hoe verwerf je draagvlak voor de Federale Constitutie bij de Burgers van Europa?

Hier zijn twee begrippen van belang: 'federate the federalists' en 'educate the people'.

Het eerste - 'federate the federalists' - betreft het volgende. Een van de oorzaken van het steeds weer mislukken van pogingen om Europa te federaliseren komt voort uit de extreem lage organisatiegraad van federalistische bewegingen in Europa. Er zijn er vele honderden, zeker als men ook de pro-Europa bewegingen meerekent die niet allemaal expliciet het federalisme in hun doelstellingen hebben. Het vreemde aan de situatie is dat alle federalistische bewegingen vallen onder het begrip 'single, decentralized, unitarian movements'. Ze staan op zichzelf (single), ze hebben (bijna allemaal) lokale, regionale en nationale afdelingen (decentralized) en vormen in zichzelf een eenheid (unitarian). Het ontbreekt echter aan een federatie van federale bewegingen.

Vergelijk het gemakshalve met de UEFA, waarschijnlijk de grootste federatie in Europa. Op lokaal niveau heb je voetbalclubs, amateurs en profs. Die hebben zich federatief verenigd in de KNVB: ze blijven zelf onafhankelijk, autonoom, baas in eigen huis, soeverein, maar de KNVB zorgt voor een handvol gemeenschappelijke belangen, zoals bijvoorbeeld een wedstrijdagenda van augustus tot juni. Die KNVB is op haar beurt een van de 54 bonden in Europa die samen de UEFA vormen. Die bonden zelf zijn soeverein, maar ze hebben de UEFA nodig om de Champions League te organiseren. Zo bestaan er duizenden federaties in de private sfeer. Al heel lang. Maar er is nog steeds geen Federaal Europa. Maar het tij is aan het keren.

Op 12 mei 2018 hebben wij met enkele Italiaanse federale vrienden een doorbraak gerealiseerd. Weliswaar op zeer kleine schaal, maar toch. We zijn erin geslaagd in Milaan een federatie van 13 verschillende federale bewegingen op te richten, de *Federal Alliance of European Federalists* (FAEF).

Het is een paraplu waaronder heterogene federale bewegingen een gemeenschappelijk federaal huis vinden. Bewegingen die het federalisme een warm hart toedragen maar er op geheel verschillende manieren inzitten. Dit moet het begin zijn van een nieuwe fase van Europees federalisme: het creëren van federaties van federale bewegingen op lokaal/regionaal, landelijk en Europees niveau. Net als de UEFA.

De noodzaak om keihard te werken aan 'federate the federalists' kent drie redenen. Ten eerste: als je als federale beweging niet zelf in staat en bereid bent een federatie te sluiten met andere bewegingen, hoe kun je dan ooit een Federaal Europa creëren? Ten tweede: alleen door stelselmatig te werken aan verbetering van de organisatiegraad kun je gezag opbouwen en macht uitoefenen. Ten derde: op die manier kun je - en moet je - het volk van Europa duidelijk maken wat federalisme is en waarom dat voor hun welvaart en veiligheid vele malen beter is dan het intergouvernementele EU-besturingssysteem, dat hoe dan ook aan het einde van zijn politieke levenscyclus is gekomen. Krachtens het adagium "*All sovereignty rests with the People*" zijn de Burgers van Europa het alfa en omega van een federaal Europa.

De federalisten zullen dus 'de straat op' moeten. Zowel letterlijk, met demonstraties, maar ook figuurlijk door Burgers van Europa op allerlei manieren te informeren en te onderwijzen in het nut en de noodzaak van Europees federalisme. Dat de politieke leiders van de Europese Unie daartoe niet in staat, en ook niet bereid, zijn weten we sinds de komst van het intergouvernementele besturen vanaf 1951.

'Federating the federalists' is noodzakelijk voor wat ik aan het begin van deze Paragraaf 3.3.10 aanduidde als: 'educate the people'. Er is draagvlak nodig om het volk van Europa ertoe te brengen om het ontwerp van een Federale Constitutie te ratificeren. Dat vereist het overdragen van kennis, inzicht en vooral gevoel. Het volk kan dat nergens in een supermarkt kopen. Het is aan de federalisten om het over te dragen. Niet eenvoudig, maar wel noodzakelijk. Het 'lesmateriaal' hoeft niet meer te worden gemaakt. Wat federalisten als 'onderwijzers' van het volk zouden moeten overdragen staat al in <https://samenwereld.nl/federal-europe>. Het is slechts een kwestie van organiseren. En uiteraard van fondsen. Daar kom ik op terug in Hoofdstuk 5.

Dit is overigens slechts een van de manieren om draagvlak onder de Burgers van Europa te verwezenlijken. In Hoofdstuk 4 ga ik er daar verder op in.

3.3.11 Hoe stemmen de Burgers van Europa over het ontwerp Federale Constitutie?

Antwoord: met een stelsysteem op basis van blockchain technologie. In de hele wereld wordt driftig geëxperimenteerd met blockchain technologie in allerlei toepassingen. De meest bekende toepassing betreft de crypto-currencies zoals BitCoin. Maar ook op het vlak van stemmen via een blockchain systeem bestaan er al experimentele toepassingen. Onder meer bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 in Groningen. Elders in de wereld is men daar ook mee bezig.

Wij ontwerpen op dit moment een eigen systeem, toepasbaar in geheel Europa. Let wel: de ratificatie van het ontwerp van de Federale Constitutie is geen Referendum, noch een Europees Burger Initiatief. Dat zijn procedures met te veel haken en ogen, valkuilen en afbreukproblemen. Wij hoeven aan geen enkel gezag toestemming te vragen om Burgers van Europa de kans te geven om zich uit te spreken over het ontwerp van die Federale Constitutie. Het is slechts een kwestie van organiseren. Wederom: niet eenvoudig, maar wel mogelijk. Ook hier speelt de noodzaak van financiering.

3.3.12 Wie organiseert de Conventie?

De Conventie wordt georganiseerd door een Stichting 'Conventie van Burgers voor een Federaal Europa'. Die zal in beginsel tijdelijk bestaan en ophouden na afronding van het ratificatieproces, tenzij nieuwe omstandigheden voortzetting van de Stichting nuttig of noodzakelijk maken. In geval van beëindiging van de Stichting zullen haar bezittingen worden overgedragen aan de eerdergenoemde Federal Alliance of European Federalists (FAEF).

De Stichting heeft een bestuur van vier personen en een staf van zes personen. Zij vormen als tiental samen het Organisatieteam van de Conventie. Het Bestuur legt verantwoording af aan een Raad van Toezicht van drie personen.

De structuur wordt verder toegelicht in Bijlage 3.

4. Wat is de werkwijze vóór, tijdens en na de Conventie?

4.1 Doorlooptijd van de activiteiten voor de Conventie

Zodra er voldoende financiën beschikbaar zijn (zie Hoofdstuk 5) kan het organiseren van de Conventie beginnen. Het gehele proces zal ongeveer een jaar in beslag nemen.

In globale delen:

- selectie deelnemers: twee maanden;
- studie en productie deelnemers: 5 maanden, inclusief werken aan draagvlak;
- duur Conventie: 1 week;
- versterking draagvlak Burgers door informeren, onderwijzen en toelichten van het ontwerp Constitutie, inclusief de ratificatie: 5 maanden.

Het ontwerpen en testen van een stelsysteem - gebaseerd op blockchain technologie - voor de ratificatie vindt binnen dat jaar plaats. Dit is een schatting van de benodigde doorlooptijd. Als het korter kan, graag. Als het langer moet dan doen we dat: kwaliteit is het enige wat telt.

4.2 Selectie van de leden van de Conventie

Het begint met de selectie van de leden van de Conventie. Dit omvat de volgende activiteiten.

4.2.1 Het maken van een Omgevingsanalyse en het vaststellen van de lijst van leden

Een groep van circa tien federalisten komt twee dagen bijeen om een analyse te maken van de mannen en vrouwen die voldoen aan de drie kenniscomplexen, genoemd in Paragraaf 3.3.3.

4.2.2 Groslijst van potentiële kandidaten

Deze Omgevingsanalyse leidt tot een groslijst van potentiële kandidaten. Uit die lijst worden 56 personen geselecteerd die vervolgens allemaal persoonlijk worden benaderd. Een persoonsgerichte benadering is een noodzakelijk te vervullen voorwaarde voor het creëren van het vereiste draagvlak bij de potentiële leden zelf. Het resultaat van die benadering levert een lijst van personen die bereid en in staat zijn als lid van de Conventie op te treden. Als sommigen niet willen of niet kunnen worden anderen uit de groslijst benaderd.

4.2.3 Afvallers beschikbaar houden

Alle potentiële leden die uiteindelijk niet tot de lijst van 56 deelnemers behoren worden verzocht om beschikbaar te zijn voor het ondersteunen van de teams van leden die wel aan de Conventie deelnemen.

4.2.4 Definitieve vaststelling datum Conventie

Pas als duidelijk is welke 56 personen de Conventie zullen bijwonen stellen we vast op welke datum de Conventie moet plaatsvinden. In de persoonlijke gesprekken met potentiële leden wordt onder meer gepolst hoe zij aankijken tegen de periode van 5 maanden voorbereiden, voorafgaande aan de Conventie. Als zij denken dat het met minder maanden kan, of dat er meer tijd nodig is, dan bepaalt dat het tijdstip van de Conventie. Daarbij ook rekening houdende met de feitelijke mogelijkheden van de alsnog te kiezen locatie in Den Haag.

4.3 Werkzaamheden van de leden voorafgaande aan de Conventie

4.3.1 Er zal gestudeerd moeten worden

De leden, maar ook degenen die als niet-lid toch meedoen door de feitelijke leden te ondersteunen, worden verzocht grondig kennis te nemen van alle documenten en video's op de website <https://samenwereld.nl/federal-europe>. Daarnaast ontvangen zij separaat online:

- een tweetal boeken van professor Andrea Bosco, de autoriteit op het vlak van de geschiedenis van het Europees federalisme;
- ander leesmateriaal dat niet op de website beschikbaar is, maar wel bestudeerd moet worden, zoals bijvoorbeeld de eerder genoemde Paragraaf 1.5 van het Jaarverslag 2012 van De Nederlandse Bank;
- voorts leesmateriaal waarvan leden van de Conventie vinden dat hun collega's hoe dan ook kennis moeten nemen.

De werkwijze van de leden van de Conventie wordt mede ondersteund door een Protocol dat zij geacht worden te ondertekenen. Zie Bijlage 1 voor dat Protocol.

4.3.2 Overleg met Ondersteuners en met Burgers

Tijdens die 5 maanden voorafgaande aan de Conventie kunnen de leden overleg plegen met hen die bereid zijn om ze te ondersteunen. De Ondersteuners zijn dus personen die wel op de groslijst staan maar uiteindelijk niet als lid geselecteerd zijn. De feitelijke leden zijn vrij om hen op enigerlei wijze in te schakelen en van hun expertise gebruik te maken.

Voor de goede orde: het staat elk lid van de Conventie vrij om samen te werken met leden van andere landen.

Datzelfde geldt voor het – in die fase alvast – betrekken Burgers van Europa bij dit denkwerk. Als de leden het nuttig en noodzakelijk vinden om zelf alvast gesprekken met Burgers te voeren over het werk dat ze conform Paragraaf 4.3.3 moeten afleveren dan zijn ze daarin vrij. Ze kunnen mini-conventies organiseren en huiskamergesprekken. Of lezingen geven en publicaties schrijven. Ze kunnen ook in hun eigen omgeving werken aan het reeds genoemde aspect van ‘federate the federalists’ door federaties van federale bewegingen op te richten en de leden daarvan in te schakelen in het benaderen van de Burgers. Dit valt allemaal onder het verwerven van draagvlak.

In diezelfde periode, dus voorafgaande aan de Conventie zelf, onderneemt een van onze federalistische vrienden een ‘Fietstocht naar het Hart van Europa’. Hij bezoekt de leden van de Conventie, spreekt met individuele en georganiseerde burgers over Europa, hun wensen, gedachten en ideeën, gaat ook langs bij politieke-filosofen, burgemeesters en leiders van maatschappelijke organisaties om de essentie van ‘educate the people’ ook met hen te bespreken. Zijn bevindingen worden wekelijks online gepubliceerd en na afloop verschijnt er een boek over deze bevindingen. Het hangt alleen op fondsvorming. Daarover dus meer in Hoofdstuk 5.

4.3.3 Indienen van verbeteringen van het ontwerp-Constitutie, de Memorie van Toelichting en de wijze van benaderen van het volk van Europa

De studie van de leden, voorafgaande aan de Conventie, plus hun overleg met Ondersteuners en Burgers, moeten resulteren in verbeteringsvoorstellen voor het ontwerp van de Federale Constitutie, de Memorie van Toelichting en de benadering van het Europese volk. Die voorstellen moeten twee maanden voor de Conventie bij het organiserende comité binnen zijn. Herbert Tombeur en ik verwerken binnen een maand een en ander tot nieuwe documenten die daarna meteen weer ter beschikking komen van de leden. Die kunnen zich op basis daarvan voorbereiden op de besluitvorming in de Conventie.

Het kan een punt van overweging zijn om het ook ter beschikking te stellen van de media.

4.4 Werkzaamheden van de leden tijdens de Conventie

Als de Conventie dan eindelijk plaatsvindt is het meeste werk al gedaan. De belangrijkste knopen zijn al doorgehakt. Het komt er alleen op aan om het voorbereidende werk met duidelijke besluiten af te ronden. Uiteraard blijft er altijd de mogelijkheid open om alsnog tijdens de Conventie de door Tombeur en mij vervaardigde eindversies te amenderen.

Anders dan het geval is in de Europese Raad die werkt met het verwerpelijke systeem van stemmen bij unanimité, vindt de besluitvorming plaats bij meerderheidsbeslissingen: de helft plus een.

Het verloop van de Conventie wordt vastgelegd. Op papier en op video. Naast het gebruik van sociale media - zullen de besprekingen via een live-verbinding gevolgd kunnen worden.

4.5 Werkzaamheden van de leden na de Conventie

Spoedig na afloop van de Conventie wordt het totaalresultaat verwerkt in een omvattend document, zo mogelijk ondersteund met videomateriaal. De globale bevindingen worden al op vrijdag medegedeeld als gasten uit de politieke en maatschappelijke wereld aanwezig zijn.

Daarna breekt een relatief onduidelijke periode van ongeveer 5 maanden aan: het ontwerp van de Federale Constitutie en haar Memorie van Toelichting moeten ter kennis worden gebracht van het volk van Europa. Deels is dat een kwestie van informeren, deels een voortzetting van het educatieve traject ter versterking van draagvlak. Ik verwacht dat zich dan hetzelfde proces gaat voordoen waarmee de auteurs van de Federalist Papers in 1787 en 1788 te maken hadden: vanuit alle hoeken en gaten komt er commentaar op de productie van de Conventie. Van de leden van de Conventie wordt verwacht dat ze helder en duidelijk de kwaliteit van hun eigen denkwerk toelichten. De productie moet in alle talen van de huidige Europese Unie beschikbaar zijn.

4.6 Wat gebeurt er na de ratificatie?

Het resultaat van het ratificatieproces is eenvoudig 'ja' of 'nee'. In het geval van 'nee' vegen we de tranen en gaan we verder. In geval van 'ja' begint een periode van transformatie, maar het is op voorhand niet zeker op welke manier het geldende intergouvernementele EU-besturingssysteem dan zal worden verruild voor een federale staatsvorm met de naam Verenigde Staten van Europa. Er zijn namelijk verschillende opties.

- Als een meerderheid van alle volken van de 28 lidstaten 'ja' zegt tegen de artikelen van de voorgestelde Constitutie, dan vindt die transformatie plaats conform de desbetreffende artikelen in die Constitutie.
- Als minder dan 28 lidstaten 'ja' zeggen, dan moeten we terugvallen op artikel 20 van het sub-verdrag van de Europese Unie, gevoegd bij de artikelen 326-334 van het sub-verdrag inzake de Werking van de Europese Unie. Deze artikelen staan aan 9 lidstaten toe om een zogeheten vorm van versterkte samenwerking aan te gaan, zonder dat zij dicteren welke vorm van versterkte samenwerking wel of niet is toegestaan. Dus, deze vorm van versterkte samenwerking kan een federale structuur van 9 lidstaten zijn. Die kan dan vervolgens als één lidstaat invoegen in het geldende EU-systeem net zoals Duitsland, België en Oostenrijk nu al doen.

5. Wat kost de Conventie en wie betaalt het?

5.1 'Geen geld, geen Zwitsers': fundraising

De bekende uitdrukking: 'Geen geld, geen Zwitsers' is afkomstig van het "Point d'argent, point de Suisse" uit de Middeleeuwen: Zwitserse huurlegers waren goede en betrouwbare vechters, als je maar betaalde.

Dit geldt ook voor het organiseren van een Conventie van Burgers voor een Federaal Europa: het kost veel geld. Een van de zwakheden van het grote aantal federale bewegingen in Europa is het feit dat ze hoofdzakelijk draaien op vrijwilligers. Dat is leuk en romantisch, maar per definitie een beperking van de reikwijdte, diepgang en kwaliteit van een omvangrijk veranderingsproces. Om een Conventie van dit ambitieniveau te kunnen laten slagen is een omvangrijk fonds nodig voor het betalen van de professionals die je daarbij nodig hebt.

Dit document dient als motivering voor vermogende personen met belangstelling voor een verenigd Europa op basis van een federaal staatsstelsel: de Verenigde Staten van Europa. Bijlage 2 bevat een tabel met globaal overzicht van de kosten die hiermee zijn gemoeid.

5.2 Vrienden van de Conventie

Mensen die het doel van de Conventie willen steunen - te weten de Conventie van Philadelphia (als best practice) nemen als benchmark - kunnen Vrienden van de Conventie worden. Tegen het doneren van € 25 worden zij geregistreerd waarna ze een 3D-beeldje ontvangen van Lady Europe. Vrienden worden regelmatig op de hoogte gehouden van de voortgang van de Conventie.

5.3 Verantwoording

Het Bestuur van de Stichting 'Conventie van Burgers voor een federaal Europa' legt verantwoording af aan een Raad van Toezicht van drie personen. Bijlage 3 handelt over financiële verantwoording.

BIJLAGE 1 Protocol

Ik, (naam ondergetekende)

Overtuigd dat de tijd rijp is om een waarachtige democratische Europese Federatie op te richten onder de naam van de Verenigde Staten van Europa (VSE), met als fundament een Constitutie die garant staat voor:

-
- a) Gedeelde soevereiniteit tussen de Lidstaten en het Federale orgaan,
  - b) Zorg voor een limitatieve lijst van gemeenschappelijke belangen en dus met behoud van de staatkundige inrichting, autonomie en culturele identiteit van de Lidstaten,
  - c) Een verenigd Europa waarin het Huis van Afgevaardigden van het Parlement, alsook de President, worden gekozen door het volk van Europa - met Europa als één kiesdistrict -, terwijl de Senaat wordt benoemd door de nationale Parlementen van de Lidstaten,
  - d) Vrijheid, veiligheid, orde, rechtvaardigheid, verdediging tegen vijanden, duurzaamheid van natuur, milieu en energie, alsook acceptatie en verinnerlijking van de diversiteit van etniciteiten, culturen, overtuigingen en leefwijzen van alle Burgers van Europa,
  - e) Eerbiediging van mensenrechten, de wetmatigheid van bestuurshandelingen, de rule of law in de zin van 'niemand staat boven de wet', verantwoordelijkheid van ministers, een meerpartijenstelsel dat oppositie koestert en gelijkheid van kansen voor alle politieke partijen,
  - f) Een verenigd Europa dat principieel en praktisch openstaat voor immigranten ter vestiging van een Europa dat opnieuw als leider van de wereld laat zien waarom Overheden worden gecreëerd voor het geluk van hun Burgers.

Deelnemend als Lid aan de Conventie van Burgers voor een Federaal Europa op [datum], te [plaats] met het oog op het doen van een bijdrage aan vervulling van de reeds eeuwen bestaande noodzaak tot oprichting van de Verenigde Staten van Europa,

Gelezen en bestudeerd hebbend de European Federalist Papers en alle documenten en video's op de website <https://samenwereld.nl/federal-europe>,

Het ermee eens zijnde dat de Conventie van Burgers voor een Federaal Europa niet bedoeld is om te debatteren en te discussiëren over welk federalistisch onderwerp dan

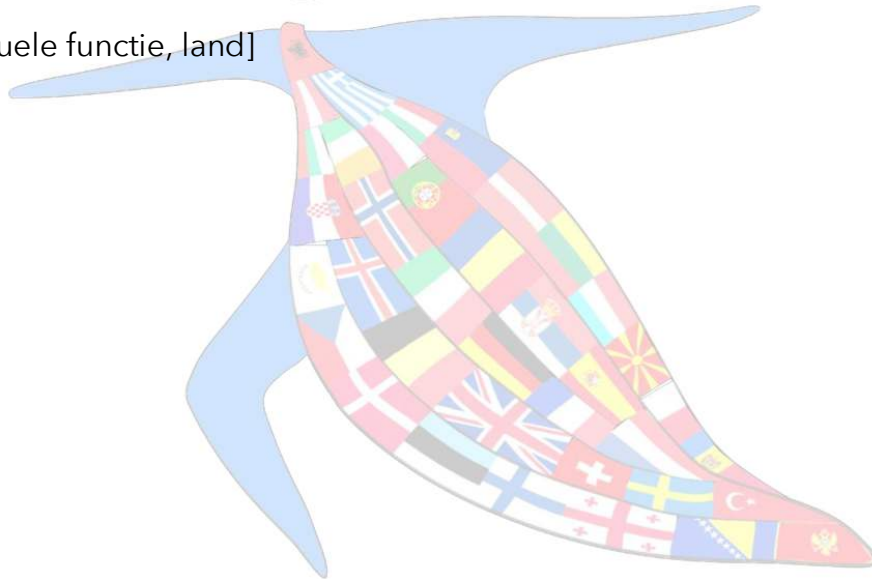
ook, maar om via dialoog besluiten te nemen over een verbeterd ontwerp van een Federale Constitutie en haar Memorie van Toelichting - oorspronkelijk geschreven door Leo Klinkers en Herbert Tombeur, met gastauteur Fernand Jadoul - en over de wijze waarop het volk van Europa zal worden benaderd ter ratificatie van het ontwerp van de Constitutie, implicerend dat mijn aanwezigheid in de Conventie geconcentreerd is op besluitvorming,

Zal bijdragen aan die besluitvorming conform de volgende bepalingen:

1. Na ontvangst van de te besturen documentatie zal ik mij toeleggen op mogelijke verbeteringen van het voorliggende ontwerp van een Federale Constitutie, haar Memorie van Toelichting en de wijze waarop het volk van Europa zal worden benaderd om dat ontwerp te ratificeren.
2. Ik ga ermee akkoord dat het totale aantal artikelen van het ontwerp van de Federale Constitutie het getal van 10 niet te boven gaat.
3. Ik kan besluiten om dit werk doen in samenwerking met een of meer andere leden van de Conventie, met personen die mij kunnen ondersteunen, alsook met Burgers van Europa die mee willen denken.
4. Ik zal het resultaat van mijn studie en overleg ter verbetering van de voorliggende documenten tenminste twee maanden voor de datum van de Conventie naar het Organisatieteam sturen.
5. Ik ga ermee akkoord dat Leo Klinkers en Herbert Tombeur binnen een maand alle verbeteringsvoorstellen verwerken in drie nieuwe documenten: een verbeterd ontwerp van een Federale Constitutie voor de VSE, een verbeterde versie van de Memorie van Toelichting en een verbeterde versie van de wijze van benaderen van het volk van Europa ter ratificatie van het ontwerp van de Constitutie.
6. Ik ga ermee akkoord dat de drie verbeterde versies een maand voor aanvang van de Conventie weer bij mij terugkeren zodat ik mij kan voorbereiden op de besluitvorming in de Conventie.
7. Ik ga ermee akkoord dat de dagindeling als volgt is:
  - maandag: aankomst, hotel, diner;
  - dinsdag: besluitvorming bij meerderheidsbesluit per artikel van het ontwerp Constitutie;
  - woensdag: besluitvorming bij meerderheidsbesluit over de memorie van Toelichting;
  - donderdag: besluitvorming bij meerderheidsbesluit over de wijze van benadering van het volk van Europa voor de ratificatie.
  - vrijdag: ontvangst politieke gasten c.s., borrel en galadiner.
  - zaterdag: vertrek.
8. Ik ga ermee akkoord dat de Voorzitter van de Conventie de orde van de dag bepaalt, de vergaderingen opent en sluit en leden spreektijd geeft zolang als de Voorzitter dat wenselijk acht.

9. Ik ga ermee akkoord dat elk lid bij de artikelsgewijze behandeling op dinsdag en woensdag, alsook bij de bespreking van het ratificatieproces op donderdag, het recht heeft alsnog beargumenteerde voorstellen tot wijziging te doen. De Voorzitter besluit - in overleg met Klinkers en Tombeur - of het zinvol is om dergelijke wijzigingsvoorstellen in stemming te brengen.
10. Ik ga ermee akkoord dat het Organisatieteam zo spoedig mogelijk na afloop van de Conventie het eindresultaat kenbaar maakt aan allen die aan de Conventie hebben deelgenomen, alsook aan de relevante politieke organen, maatschappelijke organisaties en de media.

[Naam, eventuele functie, land]

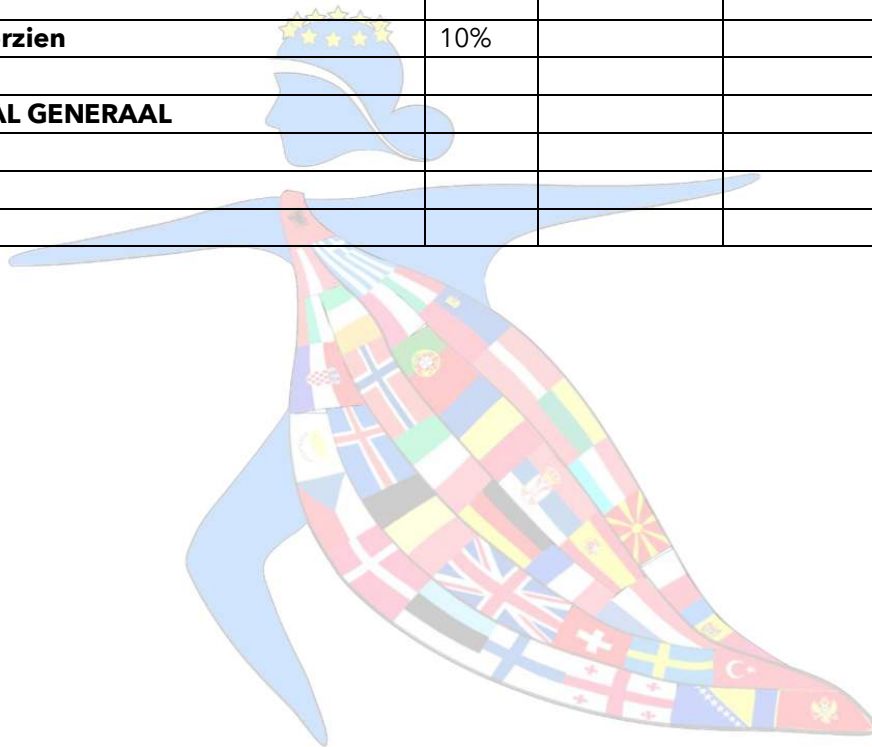

BIJLAGE 2 Globaal overzicht kosten

Dit is een globaal overzicht van kosten per juli 2018. Bedragen zijn incl. BTW.

Code	Kostensoort	Prijs €	Aantal	Kosten	Totaal
1	Reiskosten v.v.				161.700
1.1	Vluchten leden Conventie (56 pp)	500	56x500	28.000	
1.2	Vluchten organisatieteam (10 pp, 20 vl)	500	10x20x500	100.000	
1.3	Taxi Schiphol-Den Haag v.v.	200	56x200	11.200	
1.4	Taxi Den Haag (per dag)	50	71x5x50	17.500	
1.5	Omgevingsanalyse (10 pp)	500	10x500	5.000	
2	Hotelkosten				91.000
2.1	Leden Conventie (56 pp, 5 nachten)	200	56x5x200	56.000	
2.2	Organisatieteam (10 pp, 5 nachten)	200	10x5x200	10.000	
2.3	Raad van Toezicht (3 pp, 5 nachten)	200	3x5x200	3.000	
2.4	Gasten (20 pp, 5 nachten)	200	20x5x200	20.000	
2.5	Omgevingsanalyse (10 pp, 1 nacht)	200	10x200	2.000	
3	Catering				
3.1	Lunch (70 pp, 4 dagen)	50	70x4x50	14.000	68.500
3.2	Diner (70 pp, 5 dagen)	100	70x5x100	35.000	
3.3	Koffie, thee, borrel (70 pp, 5 dagen)	50	70x50	3.500	
3.4	Afsluitende borrel vrijdag (200 pp)	200	200x50	1.000	
3.5	Afsluitend galadiner vrijdag (100 pp)	150	100x150	15.000	
4	Vergoedingen				1.716.000
4.1	Organisatieteam (10 pp, 12 mnd)	5.000	10x12x5.000	600.000	
4.2	Raad van Toezicht 3 pp, 12 mnd)	1.000	3x12x1000	36.000	
4.3	Leden Conventie voorbereidingsfase	5.000	56x5.000	280.000	
4.4	Inzet FAEF ter verwerving draagvlak			500.000	
4.5	Fietstocht 'Naar het Hart van Europa'			200.000	
4.6	Versterking draagvlak via campagnes			100.000	
5	Congresorganisatie				110.000
5.1	Huur locatie (zaal 100 pp, 5 dagen)		geschat	10.000	
5.2	Huur Congresbureau		geschat	50.000	
5.3	Publiciteit, sociale media		geschat	50.000	
6	Productiekosten				300.000
6.1	Documentatie, Banners, Flyers, etc.		geschat	50.000	
6.2	Verslaglegging		geschat	50.000	

6.3	Beeldje Lady Europa (1.000)		geschat	25.000	
6.4	Stemsysteem op basis van blockchain		geschat	50.000	
6.5	Vertalingen		geschat	100.000	
6.6	Eindresultaat aanbieden aan EU e.d.		geschat	25.000	
SOM					2.447.200
7	Onvoorzien	10%			244.720
	TOTAAL GENERAAL				2.691.920

BIJLAGE 3 Financiële verantwoording

De Stichting 'Conventie van Burgers voor een Federaal Europa' is belast met de organisatie van de Conventie en tevens verantwoordelijk voor de fondsenwerving.

Gelet op de omvang van de werkzaamheden en de daarvoor noodzakelijke professionele organisatie en gelet op de hiermee gemoeide financiële opgave hebben we - in navolging van de Commissie Wijffels (code voor de goede doelen; 2005) - gekozen voor een Raad-van-Toezicht-model als governance-structuur.

Bij een Raad-van-Toezicht-model is het bestuurlijk proces (beleid, uitvoering en verantwoording) met uitzondering van het toezicht in handen van 'het Bestuur'. Het bestuur in het raad-van-toezicht-model is professioneel en bestaat uit één of meer statutaire bestuurders. De toezichthoudende functie ligt bij een apart orgaan: de raad van toezicht. Het toezicht heeft op twee momenten plaats.

Vooraf: de plannen (missie, strategie, beleidsplan en begroting) worden ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht voorgelegd.

Achteraf: de Raad van Toezicht beoordeelt het bestuur en de organisatie kritisch en keurt het jaarverslag goed. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht ook een stimulerende en adviserende functie jegens het Bestuur. De Raad van Toezicht benoemt en ontslaat het Bestuur en de externe Accountant.

Als fondsenwervende organisatie zijn wij verplicht ons te houden aan de Richtlijn 650 voor fondsenwervende organisaties van de Raad voor de Jaarverslaglegging. In het bijzonder passen wij de aanbevolen Richtlijn C2 voor de Kosten, Beheer & Administratie Januari 2008 toe (Herziene versie september 2017).

Met onze Accountant hebben we diverse procedures ontwikkeld en uitgevoerd die waarborgen dat het in 2007 door 'Goede Doelen Nederland' aanbevolen model van kostentoedeling wordt gevolgd. In lijn met het daarbij gehanteerde model van baten en lasten zullen wij in onze eerstvolgende jaarverslaglegging een afzonderlijke post en uitleg toevoegen voor kosten 'Beheer en Administratie'.

Het bovenstaande geldt ook voor de zogeheten normstelling. Volgens de Erkenningsregeling moet elke fondsenwervende organisatie bepalen wat de gewenste verhouding is tussen de besteding aan de doelstellingen, wervingskosten en kosten B&A, en de hoogte toelichten. Ook dit wordt in de eerstvolgende Jaarverslaglegging uitgevoerd.

Nota bene: recentelijk is de ANBI status aangevraagd.